

AFGØRELSE

KOMMISSIONENS AFGØRELSE

af 24. marts 2010

om Italiens statsstøtte C 4/03 (ex NN 102/02) til WAM SpA

(meddelt under nummer K(2010) 1711 cor.)

(Kun den italienske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(2011/134/EU)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

under henvisning til Kommissionens beslutning om at indlede proceduren i henhold til EUF-traktatens artikel 108, stk. 2, ⁽¹⁾ med hensyn til støttesag C 4/03 (ex NN 102/02) ⁽²⁾,

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med disse artikler, under henvisning til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I. SAGSFORLØB

Sagsbehandling for Kommissionen

- (1) Ved brev af 26. juli 1999 modtog Kommissionen en klage over WAM Engineering Ltd, i hvilken det hævdedes, at Italien havde bevilget ulovlig statsstøtte til WAM SpA.
- (2) Anmodninger om oplysninger blev sendt til de italienske myndigheder ved brev af 5. august 1999 og 10. september 1999. Klageren fremsendte yderligere oplysninger ved brev af 2. september 1999. Ved brev af 13. december 1999 meddelte Kommissionen klageren de italienske myndigheders svar, som den havde modtaget ved brev af 11. oktober 1999, og Kommissionen oplyste, at den havde til hensigt at gennemføre en formel undersøgelsesprocedure.

- (3) Samtidig var der en undersøgelse i gang af de nationale ordninger for støtte til direkte udenlandske investeringer i tredjelande, som skulle have været afsluttet med en meddelelse fra Kommissionen om sagen.

- (4) Ved brev af 18. december 2001 anmodede Kommissionen Italien om yderligere oplysninger, efter at klageren igen havde henvendt sig (der er sendt to påmindelser til Kommissionen ved brev af 31. marts 2000 og 11. oktober 2000), og på baggrund af, at Kommissionen havde udsat undersøgelsen af de direkte udenlandske investeringer.

- (5) I lyset af de oplysninger, der blev fremlagt ved brev af 20. februar 2002 og af 27. marts 2002, blev der sendt yderligere spørgsmål til de italienske myndigheder ved brev af 12. april 2002.

- (6) De italienske myndigheder svarede ved brev af 21. maj 2002. Ved brev af 5. juni 2002 oplyste Kommissionen de italienske myndigheder om, at den anså de fremlagte oplysninger for at være ufuldstændige, og bad dem om at fremlægge de manglende oplysninger sammen med yderligere klarificeringer inden for 20 arbejdsdage efter modtagelsen af det pågældende brev.

- (7) Da der ikke kom noget svar, på trods af at de italienske myndigheder ved brev af 25. juni 2002 havde anmodet om, at den oprindeligt fastsatte frist blev udsat til den 31. juli, udstedte Kommissionen den 26. september 2002 et påbud om oplysninger som omhandlet i artikel 10, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 ⁽³⁾ (i det følgende benævnt: forordning (EF) nr. 659/1999). I mellemtiden var sagen blevet overført til registret over uanmeldt støtte (NN) under nr. NN 102/02.

- (8) Ved brev af 26. juni 2002 og af 4. oktober 2002 blev klageren underrettet om sagens udvikling. Ved brev af 31. oktober anmodede klageren om at få at vide, hvordan det var gået med ovennævnte påbud.

⁽¹⁾ Med virkning fra 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 87 og 88 blevet erstattet af henholdsvis artikel 107 og 108 i EUF-traktaten. Indholdet i de to sæt bestemmelser er identisk. I denne afgørelse betragtes henvisning til EUF-traktatens artikel 107 og 108 som henvisning til henholdsvis artikel 87 og 88 i EF-traktaten, og henvisning til Retten i Første Instans betragtes som henvisning til Retten.

⁽²⁾ K(2003) 35 endelig (EUT C 142 af 18.6.2003, s. 2).

⁽³⁾ EFT L 83 af 27.3.1999, s. 1.

- (9) De italienske myndigheder fremlagde de ønskede oplysninger ved brev af 16. oktober 2002 og sendte yderligere oplysninger ved brev af 24. oktober 2002.
- (10) Ved brev af 24. januar 2003 oplyste Kommissionen Italien om sin beslutning om at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 88, stk. 2, nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 2, med hensyn til den pågældende støtte ⁽⁴⁾.
- (11) Klageren blev oplyst herom ved brev af 29. januar 2003.
- (12) Da klageren endnu ikke havde modtaget det pågældende brev, sendte han en påmindelse til Kommissionen ved brev af 10. februar 2003.
- (13) Som opfølgning på meddelelsen til de italienske myndigheder om indledning af proceduren, sendte WAM SpA straks et brev til Kommissionen (brev af 10. februar 2003).
- (14) Ved brev af 27. februar 2003 anmodede Italien om, at fristen på 15 dage til at fremsætte bemærkninger om fortrolighed, som fastsat i Kommissionens beslutning, blev udsat til den 7. marts.
- (15) Ved brev af 10. marts 2003 anmodede Italien Kommissionen om ikke at offentliggøre beslutningen, da modtageren var villig til at tilbagebetale støtten, hvilket WAM SpA havde meddelt Kommissionen direkte ved brev af 13. marts 2003.
- (16) Ved brev af 18. marts 2003 meddelte Kommissionen, at det for at undgå offentliggørelse var nødvendigt at træffe en endelig beslutning om lukning af sagen, hvilket forudsatte fremlæggelse af bevis for, at de to støtterater med tillæg af renter, beregnet efter en metode, som er godkendt af Kommissionen, rent faktisk var blevet tilbagebetalt.
- (17) Eftersom det beløb, den italienske regering foreslog i brev af 13. maj 2003, var betydelig lavere end Kommissionens første overslag over støttens subventionsækvivalent på grundlag af de oplysninger, der forelå ved indledningen af proceduren, underrettede Kommissionen ved brev af 22. maj 2003 de italienske myndigheder om, at det beløb, der var foreslået tilbagebetalt, ikke opfyldte kriterierne, og at offentliggørelsen derfor ville finde sted snarest.
- (18) Ved brev af 13. juni 2003 udbad klageren sig oplysninger om offentliggørelsen af beslutningen. Kommissionen svarede ved brev af 18. juni 2003. Samme dag blev der sendt en yderligere meddelelse til klageren pr. e-mail for med det samme at informere ham om, at offentliggørelsen netop havde fundet sted.
- (19) Ved fax af 1. juli 2003, efterfulgt af et brev afsendt samme dag, fremsendte WAM SpA en anmodning om indsigt i alle sagens akter, hvilket Kommissionen afviste ved brev af 14. juli 2003.
- (20) Ved brev af 20. juni 2003 reagerede WAM SpA direkte på Kommissionens meddelelse til de italienske myndigheder om, at den havde offentliggjort beslutningen. Kommissionen svarede ved brev af 11. juli 2003.
- (21) Ved brev af 27. juni 2003 oplyste klageren, at han havde til hensigt at kræve erstatning af WAM SpA for de tab, han havde lidt, hvis Kommissionens endelige beslutning blev negativ, og han udbad sig oplysninger om, hvilken procedure der skulle følges.
- (22) Ved brev af 4. juli 2003 meddelte Morton Machine Company Limited, at virksomheden var blevet indstævnet for en italiensk ret af WAM SpA, som på sin side krævede erstatning, og spurgte Kommissionen, om den kunne udvirke, at denne stævning blev trukket tilbage.
- (23) Ved brev af 10. juli 2003 svarede Kommissionen på begge breve fra Morton Machine Company.
- (24) Ved brev af 16. juli 2003 fremsatte interesserede tredjeparter deres bemærkninger, idet de anmodede om, at disse ville blive behandlet fortroligt.
- (25) Den 23. juli 2003 fandt der et møde sted mellem Kommissionens tjenestegrene og de italienske myndigheder. Forud for mødet havde de italienske myndigheder fremsendt nogle oplysninger ved brev af 22. juli 2003, som blev registreret den 25. juli 2003, dvs. den dato, hvor brevet blev modtaget. Andre oplysninger blev sendt til Kommissionen ved brev af 8. august 2003 direkte fra ministerpræsidentens kontor (afdelingen for koordineringen af fællesskabspolitikken).
- (26) Ved brev af 21. august 2003 spurgte Morton Machine Company Limited, om der allerede var blevet truffet en endelig beslutning, og bad om at blive holdt løbende underrettet om situationens udvikling. Kommissionen svarede ved brev af 28. august 2003.
- (27) Ved brev af 19. september 2003 sendte Italien Kommissionen sine bemærkninger til beslutningen om at indlede en formel undersøgelsesprocedure.
- (28) Ved brev af 3. november 2003 meddelte Italien sine kommentarer til bemærkningerne fra interesserede tredjeparter.
- (29) Som opfølgning af WAM SpA's erstatningskrav af 30. juli 2003, blev afslaget på aktindsigt bekræftet af Generalsekretariatet ved brev af 16. september 2003.
- (30) Ved brev af 14. januar 2004 fremsendte Italien de dokumenter, der manglede i svaret af 19. september 2003.

⁽⁴⁾ Se fodnote 2.

- (31) Den 19. maj 2004 vedtog Kommissionen en beslutning i henhold til artikel 7, stk. 3 og 5, i forordning (EF) nr. 659/1999 ⁽⁵⁾.

Sagsbehandling for Retten i Første Instans og for Domstolen

- (32) Såvel WAM SpA som Italien indbragte Kommissionens beslutning af 19. maj 2004 for Retten i Første Instans. Retten i Første Instans forenede sagerne og afsagde den 6. september 2006 en dom, hvorved Kommissionens beslutning blev annulleret, idet Kommissionen havde undladt at give en tilstrækkelig begrundelse for, at støtten på baggrund af sagens omstændigheder ville kunne påvirke handelen og konkurrencen på det indre marked ⁽⁶⁾.
- (33) Kommissionen ankede dommen fra Retten i Første Instans. Den 30. april 2009 afviste Domstolen Kommissionens anke ⁽⁷⁾.

II. BESKRIVELSE AF STØTTEN

- (34) WAM SpA er et selskab i henhold til italiensk ret med hjemsted i Cavezzo, Italien. I undersøgelsesperioden — fra 1995 til 2000 — beskæftigede selskabet sig med produktion af og handel med snegletransportører og fødere, støvfiltre og ventiler til industrianlæg. På disse markeder er antallet af producenter med hjemsted i EU stort. WAM SpA skulle især inden for støvfiltre klare sig over for en række større konkurrerende producenter i EU med avancerede teknologier og en veludviklet salgsorganisation ⁽⁸⁾.
- (35) Hvad angår WAM SpA's tilstedeværelse på det italienske marked, var virksomhedens markedsandel inden for området snegletransportører til cement på 60 % i 1991, 50 % i 2000 og 55 % i 2003. Hvad angår støvfiltre, var WAM SpA's markedsandel i den pågældende sektor 40 % i 1991, for derefter at nå 50 % i 2000 og 60 % i 2003 ⁽⁹⁾.
- (36) Fra 1997 øgede WAM SpA også sit salg på markederne i andre af Unionens medlemsstater, især i den vestlige del af Tyskland og i Frankrig: i 2000 var virksomhedens markedsandel inden for sektoren for snegletransportører til cement 70 % i Frankrig og Tyskland og 60 % i Det Forenede Kongerige, mens WAM SpA's markedsandele

for støvfiltre var 50 % i Frankrig, 20 % i Tyskland og 10 % i Det Forenede Kongerige ⁽¹⁰⁾.

- (37) I 1994 blev der oprettet en filial i Japan, WAM Japan, med den opgave at markedsføre de to produkter, som blev fremstillet i Italien, og for hvilke transportomkostningerne var relativt lave, nemlig støvfiltrene og ventilerne. I 1995 blev der oprettet en filial i Kina, i den første tid som et joint venture sammen med en lokal partner og senere, fra 1998, som en 100 % ejet filial tilhørende WAM SpA ⁽¹¹⁾.
- (38) I undersøgelsesperioden havde WAM SpA også 84 % af aktiekapitalen i »WAM Engineering Ltd«, et selskab i henhold til engelsk ret med hjemsted i Tewkesbury i Det Forenede Kongerige. Det markedssegment, som WAM Engineering Ltd arbejdede i, var projektering, produktion og salg af industrielle blandemaskiner, fortrinsvis til brug i levnedsmiddelindustrien, den kemiske og farmaceutiske industri og i miljøindustrien.
- (39) Klageren henviste til den prispolitik, der blev praktiseret af WAM Engineering Ltd i Det Forenede Kongerige, og hævdede, at virksomheden var i stand til at tilbyde de samme produkter (industrielle blandemaskiner), som også han producerede og markedsførte, til ca. en tredjedel af hans priser — et tal, som efter hans opfattelse knap nok svarede til omkostningerne ved de nødvendige råmaterialer til produktion af de pågældende maskiner — efter hans mening takket være finansiering fra den italienske regering, som navnlig blev ydet i henhold til lov nr. 394 af 29. juli 1981 (i det følgende benævnt: lov nr. 394/81)
- (40) I henhold til klageren blev der inden for rammerne af lov nr. 394/81 bevilget WAM Engineering Ltd finansiell støtte til programmer med det formål at trænge ind på markederne i lande uden for Den Europæiske Union. Lov nr. 394/81 skulle især støtte italienske virksomheder, som agtede at etablere en filial i udlandet i form af et repræsentationskontor, en salgsafdeling eller et lager.
- (41) De italienske myndigheder har bekræftet, at de i 1995 ydede WAM SpA støtte i form af lavtforrentede lån for et beløb på 2 281 450 000 italienske lire (svarende til ca. 1,18 mio. EUR) til projekter i Japan, Sydkorea og Taiwan. I henhold til de italienske myndigheder blev der rent faktisk ydet modtageren et lavtforrentet lån på 1 358 505 421 italienske lire (svarende til ca. 0,7 mio. EUR), eftersom de planlagte projekter i Korea og Taiwan ikke blev gennemført som følge af den økonomiske krise i de pågældende lande.
- (42) Det lavtforrentede lån dækkede 85 % af de støtteberettigede omkostninger. Rentetilskuddet kunne komme op på 60 % af referencerentesatsen. Lånet skulle tilbagebetales lineært på fem år i lige store halvårlige rater, idet der skulle betales renter af det til enhver tid resterende lånebeløb. Der var fastsat en afdragsfri periode på to år.

⁽⁵⁾ EUT L 63 af 4.3.2006, s. 11.

⁽⁶⁾ De forenede sager T-304/04 og T-316/04, Den Italienske Republik og Wam SpA mod Kommissionen, Sml. 2006 II, s. 64.

⁽⁷⁾ Domstolens dom af 30. april 2009, sag C-494/06 P, Kommissionen mod Den Italienske Republik og Wam SpA, endnu ikke offentliggjort.

⁽⁸⁾ For eksempel Dce og R-Master (UK), Infa-Stauband Ats (Tyskland) og Fda (Frankrig); jf. The Rise of A District Lead Firm: The Case of Wam (1968-2003), februar 2009, Recent, Centre for Economic Research (instituttet for politisk økonomi ved Università di Modena e Reggio Emilia).

⁽⁹⁾ The Rise of A District Lead Firm: The Case of Wam (1968-2003), februar 2009, Recent, Centre for Economic Research (instituttet for politisk økonomi ved Università di Modena e Reggio Emilia).

⁽¹⁰⁾ Se fodnote 9.

⁽¹¹⁾ Se fodnote 9.

(43) Den nedsatte rente på det specifikke lån (4,4 %) blev beregnet i forhold til en markedsrente på 11 %. I lyset af ovenstående og på grundlag af de oplysninger, der forelå ved indledningen af proceduren, blev støtteintensiteten anslået til 16,38 % i bruttosubventionsækvivalent, hvilket svarer til støtte på 222,523 mio. italienske lire (ca. 115 000 EUR).

(44) De støtteberettigede omkostninger i forbindelse med denne støtte er opdelt i to kategorier, nemlig udgifter til permanente strukturer i udlandet og udgifter til salgsmæssig fremstød. Der var tale om følgende udgifter, udtrykt i millioner italienske lire:

(mio. italienske lire)	
STØTTEBERETTIGEDE OMKOSTNINGER	BEVILGEDE LÅN
PERMANENTE STRUKTURER	
Leje, forsikringer, faciliteter	122,56
Driftsudgifter (dvs. personale, indretning, udstyr til permanente strukturer)	556,94
Udstillingsmodeller	38,23
Konsulenttjenester	29,43
Mellemsum 1	747,18
SALGSFREMSTØD	
Lagerudgifter	456,28
Markedsundersøgelser	40,95
Messer og udstillinger	12,19
Reklame	94,39
Rejser i forbindelse med arbejdet	7,52
Mellemsum 2	611,33
I alt	1 358,51

(45) Ved brev af 21. maj 2002 erklærede de italienske myndigheder endvidere som svar på en anmodning om oplysninger fra Kommissionen, at WAM SpA den 9. november 2000 havde fået endnu et lavtforrentet lån på 1 940 579 808 italienske lire (svarende til ca. 1 mio. EUR) i henhold til den samme ordning.

(46) Ved indledningen af proceduren havde Kommissionen ingen præcise oplysninger om denne supplerende støtte.

III. BEGRUNDELSE FOR INDLEDNING AF PROCEDUREN

Støtte til WAM SpA i 1995

(47) De italienske myndigheder fremførte i deres brev af 21. maj 2002, at den støtte, der blev givet til WAM

SpA i 1995 i henhold til lov nr. 394/81, lå langt under de minimis-loftet, og at støttemodtageren ikke havde modtaget anden de minimis-støtte i den pågældende treårige periode. De understregede endvidere, at støtten ikke på nogen måde kunne forbindes direkte med de eksporterede mængder.

(48) Kommissionen påpegede, at de fleste af de støtteberettigede omkostninger, der blev medtaget ved beregningen af den specifikke støtte til WAM SpA i 1995, såsom udgifter til leje, forsikring og faciliteter samt driftsudgifter (især til personale, indretning og udstyr) i forbindelse med et permanent hovedsæde i udlandet, kunne betragtes som støtte til etablering og drift af et distributionsnet.

(49) Analogt burde udgifterne til konsulenttjenester i forbindelse med de permanente repræsentationer i udlandet, reklame og rejser i tilknytning til arbejdet efter Kommissionens opfattelse være opført som løbende udgifter i forbindelse med eksporten.

(50) I sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure fastslog Kommissionen som omhandlet i sidste afsnit af Kommissionens meddelelse om fastlæggelse af reglerne for vurdering af ulovlig statsstøtte⁽¹²⁾, at den i tilfælde, hvor retningslinjerne på beslutningstidspunktet er erstattet af en forordning, finder, at det er forordningens bestemmelser, som gælder, såfremt disse er gunstigere end retningslinjernes. Derfor bemærkede Kommissionen i sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, at det for så vidt angår de minimis-støtten, principielt er reglerne i Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte, der skal anvendes⁽¹³⁾ (i det følgende benævnt: forordning (EF) nr. 69/2001).

(51) Kommissionens forordning (EF) nr. 69/2001 gælder imidlertid ikke støtte til eksportrelaterede aktiviteter, dvs. støtte, der er direkte knyttet til de eksporterede mængder, som f.eks. til etablering og drift af et distributionsnet eller til andre løbende udgifter i forbindelse med eksportvirksomhed, jf. artikel 1, litra a).

(52) Med hensyn til, hvorvidt den foreliggende støtte opfylder de relevante de minimis-regler, skal det bemærkes, at Kommissionen i sin beslutning om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure fastslog, at Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder fra 1992⁽¹⁴⁾ (i det følgende benævnt: rammebestemmelserne for SMV'er fra 1992) ikke eksplicit udelukkede eksportstøtte, men fastsatte et loft for støtten på 50 000 ECU.

⁽¹²⁾ EFT C 119 af 22.5.2002, s. 22.

⁽¹³⁾ EFT L 10 af 13.1.2001, s. 30.

⁽¹⁴⁾ EFT C 213 af 19.8.1992, s. 2.

- (53) På baggrund af ovenstående gav Kommissionen i sin beslutning om at indlede en formel undersøgelsesprocedure udtryk for tvivl om, hvorvidt støtten til WAM SpA i 1995 i henhold til lov nr. 394/81 kunne betragtes som værende i overensstemmelse med nogen relevant de minimis-regel.
- (54) Efter en foreløbig undersøgelse nærede Kommissionen endvidere alvorlig tvivl om, hvorvidt støtte til WAM kunne betragtes som forenelig med EF-traktaten, nu EUF-traktaten, i henhold til nogen bestemmelse.

Støtte til WAM SpA i 2000

- (55) På det tidspunkt, hvor den formelle undersøgelsesprocedure blev indledt, havde Kommissionen ingen oplysninger om noget specifikt aspekt — som f.eks. støtteintensiteten eller de støtteberettigede omkostninger — i forbindelse med den støtte, »WAM-gruppen« (som de italienske myndigheder kaldte den) havde modtaget i 2000, igen i form af et lavtforrentet lån som omhandlet i lov 394/81, eftersom de italienske myndigheder ikke havde fremlagt nogen oplysninger herom.
- (56) Derfor var Kommissionen i denne fase af proceduren ikke i stand til at vurdere den specifikke støtte præcist. Kommissionen udtrykte dog tvivl om, hvorvidt denne støtte — der havde samme formål og blev ydet på samme juridiske grundlag som støtten i 1995 — kunne betragtes som værende i overensstemmelse med bestemmelserne i den daværende EF-traktat, nu EUF-traktaten, på grundlag af nogen relevante bestemmelser.
- (57) De italienske myndigheder påpegede endvidere i deres brev af 24. oktober 2002, at der aldrig var ydet støtte direkte til »WAM Engineering«, og at der ikke fandtes noget selskab registreret under dette navn i det italienske selskabsregister. Kommissionen havde dog bemærket for det første, at WAM SpA var indehaver af 84 % af aktierne i »WAM Engineering Ltd«, og for det andet, at de italienske myndigheder allerede i deres brev af 11. oktober 1999 havde meddelt, at »WAM SpA« havde fået et lavtforrentet lån i henhold til lov nr. 394/81, og i brev af 21. maj 2002 yderligere havde tilføjet, at WAM-gruppen havde fået endnu et rentelettet lån under samme ordning den 9. november 2000.

IV. BEMÆRKNINGER FRA DE INTERESSEREDE PARTER

- (58) I forbindelse med beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure modtog Kommissionen bemærkninger fra en interesseret tredjepart om den foreliggende sag. Vedkommende anmodede om fortrolig behandling.
- (59) I sine bemærkninger hilste vedkommende Kommissionens bestræbelser for at genoprette normale vilkår for konkurrencen i denne specifikke sektor velkommen og klagede over de tekniske færdigheder og arbejdspladser, der var gået tabt på grund af WAM SpA's markedsposition.

- (60) Ved brev af 3. november 2003 påpegede de italienske myndigheder, som var blevet underrettet om den pågældende tredjeparts bemærkninger ved Kommissionens brev af 25. september 2003, at disse bemærkninger efter deres opfattelse ikke udgjorde noget egentligt nyt bidrag, idet de blot bekræftede nogle påstande, som f.eks. klageren allerede havde fremført i forbindelse med sagen. De italienske myndigheder finder især, at der foreligger tilstrækkeligt bevis for, at der ingen forbindelse er mellem de forhold, der omtales i ovennævnte bemærkninger, og finansieringen af WAM SpA i henhold til lov nr. 394/81.

V. DE ITALIENSKE MYNDIGHEDERS BEMÆRKNINGER

- (61) Hvad angår lånet fra 1995, har de italienske myndigheder fremlagt beviser for, at WAM SpA i henhold til sit årsregnskab for 1994 opfyldte definitionen af en mellemstor virksomhed i henhold til punkt 2.2 i rammebestemmelserne for SMV fra 1992 på tidspunktet for tildelingen af den første støtte samt ved indgivelsen af ansøgningen herom, eftersom den havde 163 medarbejdere, havde en årsomsætning på 16,8 mio. EUR og en samlet balance på 20,1 mio. EUR og endelig var ejet af to selskaber, som begge opfyldte definitionen af små og mellemstore virksomheder. Derimod er de italienske myndigheder selv enige i, at WAM SpA ikke længere var en SMV efter 1998 og dermed heller ikke, da den anden støtte blev tildelt (i 2000).
- (62) Der er ikke kommet væsentlige nye elementer til vedrørende den første tildeling af støtte, der kan supplere det kendskab, Kommissionen allerede havde ved indledningen af proceduren, med undtagelse af det forhold, at lånet blev stillet til rådighed for støttemodtageren i en række rater, for hvilke den afdragsfrie periode kunne spænde fra to år til ingenting. Den oprindelige kontrakt indeholdt tilsyneladende ingen bestemmelser om regulering af rentesatsen. Tilbagebetalingen af dette lån skulle efter planen være afsluttet i april 2004.
- (63) Med hensyn til lånet i 2000 oplyste de italienske myndigheder efter indledningen af proceduren ved brev af 25. juli 2003, at det samlede beløb var 3 603 574 689 italienske lire (svarende til 1 861 091,01 EUR) i stedet for 1 940 579 808 italienske lire (svarende til ca. 1 mio. EUR), som oprindeligt oplyst i brev af 21. maj 2002 og anført i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, eftersom man med det sidste tal kun henviste til den del af lånet, der allerede var udbetalt på det tidspunkt, brevet blev skrevet, uden at tage det samlede støttebeløb i betragtning.
- (64) Rent faktisk er der udbetalt yderligere to rater af støtten herefter. Den sidste rate på 248 091,01 EUR blev således udbetalt den 22. januar 2003. Betingelserne for ydelsen af dette lån er de samme som for lånet i 1995, eftersom begge blev ydet i henhold til lov nr. 394/81. Beslutningen om at tildele hele lånebeløbet i 2000 blev truffet den 9. november 2000, og kontrakten blev underskrevet den 20. december 2000.

- (65) De italienske myndigheder fremsendte som bilag til brev af 22. juli 2003 følgende oversigt over de støtteberettigede omkostninger i forbindelse med den foreliggende støtte:

(tusind EUR)	
STØTTEBERETTIGEDE OMKOSTNINGER	BEVILGEDE LÅN
PERMANENTE STRUKTURER	
Leje og indretning af lokaler, køretøjer	331,27
Driftsudgifter (drift, varer og personale)	973,50
Udstillingsmodeller	0,87
Uddannelse	25,24
Konsulenttjenester	30,29
Mellemsum 1	1 361,17
SALGSFREMSTØD	
Lagerudgifter	353,39
Messer og udstillinger	6,37
Reklame	42,74
Rejser i forbindelse med arbejdet	94,84
Kunderejser til Italien	2,59
Mellemsum 2	499,92
I alt	1 861,09

- (66) Det fremgår endvidere af de dokumenter, der er vedlagt brev af 14. januar 2004, at programmet i Kina skulle gennemføres i fællesskab af WAM SpA og »WAM Bulk Handling Machinery Shanghai Co Ltd«, som er et lokalt firma, der ejes 100 % af WAM SpA.
- (67) Som støtteberettigede omkostninger er medregnet leje af kontorlokaler, lager, udstillingslokale og serviceværksted (med et samlet areal på 7 500 m²), køb, leje eller leasing af tre køretøjer samt personale i moderselskabet og i udlandet (herunder 1 salgsdirektør og 6 teknikere).
- (68) Renten på det specifikke lån var 2,32 %, dvs. 40 % af den referencesats på 5,8 %, der gjaldt på tildelingstidspunktet. Endnu en gang indeholder kontrakten ingen bestemmelser om ændring af rentesatsen i lånets løbetid. Lånet blev udbetalt til modtageren i flere rater, således at den afdragsfrie periode varierer fra to år til ingenting.
- (69) Med hensyn til tilbagebetalingen fremgår det af oplysningerne fra de italienske myndigheder, at den afdragsfrie periode på to år, hvor der kun blev betalt renter af de

rater af lånet, der allerede var udbetalt til modtageren, udløb den 20. februar 2003. Den 20. august 2003 begyndte den femårige tilbagebetalingsperiode. Tilbagebetalingen skulle ske lineært i lige store halvårslige rater, idet der skulle betales renter af det til enhver tid resterende lånebeløb. Tilbagebetalingen skulle dermed efter planen være afsluttet inden den 20. februar 2008.

- (70) Hvad angår justering af rentesatsen i tilbagebetalingsperioden, fremfører de italienske myndigheder endvidere, at der rent faktisk findes generelle regler i det italienske retssystem, der tillader en sådan nedsættelse.
- (71) I forbindelse med begge støttetildelinger hævdede de italienske myndigheder, at udgifterne til den obligatoriske bankgaranti, der kræves inden udstedelsen af lånene, skulle trækkes fra støttebeløbet.
- (72) Med hensyn til WAM SpA's eksport til lande i og uden for EU er fremsendt følgende data:

ÅR	EKSPORT TIL LANDE INDEN FOR EU	EKSPORT TIL LANDE UDEN FOR EU	SAMLET EKSPORT
1995	10 237 196	4 477 951	14 715 147
1996	9 338 640	5 592 122	14 930 762
1997	9 974 814	5 813 442	15 788 256
1998	10 780 161	5 346 514	16 126 675
1999	11 885 473	5 276 525	17 161 998

- (73) De italienske myndigheder meddelte Kommissionen, at de samlede eksporttal i ovenstående tabel udgør mellem 52 % og 57,5 % af WAM SpA's samlede årlige omsætning for henholdsvis 1995 og 1999.
- (74) Endelig erkender de italienske myndigheder, at ingen af de to undersøgte lån er omfattet af bestemmelserne i hverken forordning (EF) nr. 69/2001 eller Kommissionens (EF) nr. 70/2001⁽¹⁵⁾, men de er dog af den opfattelse, at incitamentet til EU-virksomheder med henblik på finansiering af programmer, der skal gennemføres uden for EU, ikke er omfattet af EF-traktatens artikel 87, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 107, stk. 3.

VI. VURDERING AF STØTTEN

Støtte som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 1

- (75) I henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 1, »er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller

⁽¹⁵⁾ EFT L 10 af 13.1.2001, s. 33.

truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked i det omfang, den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne».

- (76) Af bestemmelserne i EUF-traktatens artikel 107, stk. 1, fremgår, at en foranstaltning skal opfylde fire specifikke betingelser for at blive klassificeret som statsstøtte: for det første skal det dreje sig om en statslig intervention finansieret med statsmidler, for det andet skal en sådan intervention give modtageren en selektiv fordel, for det tredje skal foranstaltningen kunne påvirke handlen mellem medlemsstaterne, og for det fjerde skal den fordreje eller true med at fordreje konkurrencen.

Statsmidler og foranstaltninger, som kan tilregnes staten

- (77) Enhver direkte eller indirekte fordel, som finansieres med offentlige midler og ydes direkte af staten eller af formidlingsorganer, som handler på statens vegne under udøvelsen af de kompetencer, staten har givet dem, betragtes som offentlig støtte. Domstolens retspraksis har meget klart fastslået, at der ikke er nogen forskel mellem støtte, der ydes direkte af staten, og støtte, som udbetales til et sådant formål af offentlige eller private organer, som staten opretter til at forvalte støtten ⁽¹⁶⁾.
- (78) De foreliggende støtteforanstaltninger blev gennemført af det udvalg, der er oprettet i henhold til artikel 2 i lov nr. 394/81 ⁽¹⁷⁾ (i det følgende benævnt: artikel 2-udvalget), hvad angår lånet i 1995, og af udvalget, »Comitato agevolazioni» ⁽¹⁸⁾, hvad angår lånet i 2000.

⁽¹⁶⁾ Jf. sag 78/76, Steinike & Weinlig mod Forbundsrepublikken Tyskland, Sml. 1977, s. 595, præmis 21; sag 290/83, Kommissionen mod Den Franske Republik, Sml. 1985, s. 439, præmis 14; forenede sager 67/85, 68/85 og 70/85, Kwekerij Gebroeders Van der Kooy BV m.fl. mod Kommissionen, Sml. 1988, s. 219, præmis 35 og sag C-305/89, Den Italienske Republik mod Kommissionen, Sml. 1991 I, s. 1603, præmis 13.

⁽¹⁷⁾ I medfør af artikel 2 i lov nr. 394/81 blev der oprettet en fond i Mediocredito Centrale med henblik på ydelse af lavtforrentet finansiering til eksportvirksomheder i forbindelse med programmer, der tager sigte på at erobre markedsandele i udlandet. Fonden administreres af et udvalg, som træffer afgørelse om ydelse af finansiering i henhold til loven. Udvalget er oprettet ved dekret fra udenrigshandelsministeren i samråd med finansministeren og ministeren for industri, handel og håndværk. Udvalget er et organ under udenrigshandelsministeriet og er sammensat af: a) udenrigshandelsministeren eller dennes repræsentant, statssekretæren, som er udvalgets formand b) en ledende medarbejder fra hvert af følgende ministerier: finansministeriet, industri-, handels- og håndværksministeriet og udenrigshandelsministeriet eller af lige så mange suppleanter med samme kvalifikationer udpeget af de respektive ministerier c) generaldirektøren for Mediocredito Centrale eller, såfremt generaldirektøren er fraværende eller forhindret, en repræsentant for denne d) generaldirektøren for det nationale institut for udenrigshandel (ICE) eller, såfremt generaldirektøren er fraværende eller forhindret, en repræsentant for denne.

⁽¹⁸⁾ Med artikel 1 i det ministerielle dekret af 19. januar 1999 bestemmes det, at det udvalg, der er nedsat ved bekendtgørelse af 31. marts 1998, nr. 143, især artikel 25, stk. 1, skal bestå af to ledende medarbejdere fra udenrigshandelsministeriet, en ledende medarbejder fra ministeriet for finanser, budget og økonomiske programmer, en ledende medarbejder fra udenrigsministeriet, en ledende medarbejder fra industri-, handels- og håndværksministeriet og en repræsentant udpeget af konferencen af præsidenterne for regionerne og de selvstyrende provinser og en repræsentant udpeget af den italienske bankforening (Associazione Bancaria Italiana).

- (79) Mediocredito Centrale SpA ⁽¹⁹⁾ indgik finansieringskontrakten med WAM SpA i 1995 for at gennemføre artikel 2-udvalgets beslutning. SIMESIT SpA ⁽²⁰⁾ indgik finansieringskontrakten med WAM SpA i 2000 for at gennemføre Comitato agevolazioni's beslutning.

- (80) I det foreliggende tilfælde er støtten følgelig ydet af statslige midler af et organ, som har handlet for den italienske stats regning med det formål at fremme de økonomiske aktiviteter på grundlag af de retningslinjer, der er udstukket af staten, og kan derfor — i overensstemmelse med Domstolens retspraksis — tilregnes staten ⁽²¹⁾.

Selektiv fordel til en enkelt virksomhed

- (81) De lavtforrentede lån forbedrede støttemodtagerens finansielle situation, idet de aflastede virksomheden for de omkostninger, den ellers skulle have afholdt for at gennemføre programmer med sigte på at erobre markedsandele uden finansiell støtte fra staten. Derfor medfører de støtteforanstaltninger, som her undersøges, en selektiv fordel for WAM SpA i forhold til virksomhedens konkurrenter i EU.

- (82) Da WAM SpA opererer på markedet for produktion og forhandling af snegletransportører og fødere, støvfiltre og ventiler til industrianlæg, er der ingen tvivl om, at virksomheden udøver en økonomisk aktivitet på dette marked og derfor er omfattet af definitionen af en virksomhed i henhold til EU-retten ⁽²²⁾.

- (83) Konkluderende kan man anse den støtte, der er ydet WAM SpA, for at have givet en virksomhed en selektiv fordel.

Påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejning af konkurrencen

- (84) I sin dom af 30. april 2009 understreger Domstolen ⁽²³⁾, at »selv i de tilfælde, hvor det fremgår af de omstændigheder, hvorunder støtten blev ydet, at den kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje eller

⁽¹⁹⁾ På det tidspunkt blev der ved Mediocredito Centrale oprettet en fond med statsmidler, som blev administreret af udvalget i henhold til artikel 2 i lov nr. 394/81. Ved brev af 27. december 1995 bad udenrigsministeriet Mediocredito Centrale om (inden for 3 måneder) at indgå en kontakt med WAM SpA for at gennemføre den beslutning, der blev vedtaget i udvalget i henhold til artikel 2 i lov nr. 394/81 på mødet den 24. november 1995.

⁽²⁰⁾ Som omhandlet i bekendtgørelse af 31. marts 1998 nr. 143, og mere specifikt artikel 25, stk. 1, blev administrationen af interventioner i form af finansiell støtte til internationaliseringen af produktionssystemet i henhold til lov nr. 394/81 med virkning fra den 1. januar 1999 tildelt SIMESIT SpA. SIMESIT SpA er et offentligt organ oprettet i 1990 (lov nr. 100 af 24. april 1990) af den italienske regering med den opgave at bistå italienske virksomheder i tredjelande. Virksomheden kontrolleres af den italienske regering, som ejer 76 % af andelen i den, og som fastsætter retningslinjerne for valget af de investeringer, SIMESIT støtter. SIMESITs bestyrelse består af ni medlemmer, af hvilke fem udpeges af den italienske regering.

⁽²¹⁾ Jf. sag nr. C-482/99, Den Franske Republik mod Kommissionen, (Stardust), Sml. 2002 I, s. 4397, præmis 55 og 56.

⁽²²⁾ Jf. sag nr. C-41/90, Höfner og Elser, Sml. 1991 I, s. 01979, præmis 21.

⁽²³⁾ Jf. sag nr. C-494/06 P, Kommissionen mod Den Italienske Republik og Wam SpA, endnu ikke offentliggjort, præmis 49 ff..

true med at fordreje konkurrencevilkårene – [påhviler det] i det mindste Kommissionen at angive disse omstændigheder i beslutningens begrundelse». Alligevel, stadigvæk ifølge Domstolen, påhviler det ikke Kommissionen at påvise, at støtten reelt har påvirket handelen imellem medlemsstaterne, men kun at »undersøge, om disse støtteforanstaltninger kan påvirke denne samhandel og fordreje konkurrencen«⁽²⁴⁾. Domstolen har endvidere fastslået, at det ikke påhviler »Kommissionen at foretage en økonomisk analyse af den faktiske markedssituation, det drejer sig om, eller af handelsstrømmene mellem medlemsstaterne og heller ikke at undersøge de konkrete virkninger af omstridte støtteforanstaltninger« med det formål at påvise, at betingelserne med hensyn til påvirkningen af samhandelen og konkurrencen er opfyldt.

- (85) WAM SpA opererer i EU og på internationale markeder. Virksomheden har datterselskaber i mange medlemsstater og markedsfører sine produkter i hele Den Europæiske Union og også uden for denne. Mellem 1995 og 1999 stammede to tredjedele af virksomhedens omsætning, svarende til 10 mio. EUR i absolut værdi, salget i EU og en tredjedel salget uden for EU. På disse markeder opererer WAM SpA som faktisk eller potentiel konkurrent til andre virksomheder i EU, der ligeledes er til stede på de internationale markeder. Som anført (jf. betragtning 34) var der mindst tre andre store EU-producenter af støvfiltre i forskellige medlemsstater, som var til stede på det internationale marked og kunne være i det mindste potentielle konkurrenter til WAM SpA med hensyn til eksport af støvfiltre til Japan og Kina⁽²⁵⁾. Disse virksomheder var i det mindste potentielle konkurrenter til WAM SpA, eftersom de, hvis også de havde besluttet at eksportere deres produkter til Japan og Kina, ville have befundet sig i en ufordelagtig udgangsposition i forhold til WAM SpA, som havde modtaget støtte for at kunne trænge ind på dette marked.
- (86) Endvidere havde WAM SpA i den pågældende periode, som det fremgår af betragtning 34 og 35, en betydelig markedsandel på det nationale og europæiske marked. Som anført i betragtning 38 er virksomheden endvidere handelsmæssigt til stede gennem et kontrolleret selskab i en anden medlemsstat.
- (87) Takket være den modtagne støtte har WAM SpA styrket eller været i stand til at styrke sin egen samlede position på markedet i forhold til virksomheder fra andre medlemsstater, som er WAM SpA's faktiske eller potentielle konkurrenter. Ifølge fast retspraksis er det rent faktisk således, at »støtte, der har til formål at friholde en virksomhed for omkostninger, som den normalt selv skulle have afholdt i forbindelse med den løbende drift eller sine normale aktiviteter, [...] i princippet [fordrejer] konkurrencevilkårene«⁽²⁶⁾.

- (88) I det foreliggende tilfælde understøtter tre andre argumenter en sådan konklusion.
- (89) For det første kunne det forudses, at de eksportlån, der blev ydet til WAM SpA, ville ændre den normale konkurrencesituation på markedet ved rent faktisk at lette eksporten af virksomhedens produkter på udenlandske markeder i forhold til WAM SpA's faktiske eller potentielle konkurrenter fra andre medlemsstater, eftersom disse sidste skulle have finansieret programmerne med sigte på at erobre markedsandele i udlandet med egne midler.
- (90) For det andet har WAM SpA modtaget støtte til at gennemføre programmet med sigte på at erobre markedsandele, hvilket har gjort det muligt for WAM SpA at spare ressourcer. Eftersom WAM SpA investerede i at erobre markedsandele på udenlandske markeder med henblik på at eksportere sine produkter til disse markeder, kunne sådanne besparelser gøre det muligt at eksportere produkter produceret i EU til lande uden for EU til en lavere pris eller med en større avance.
- (91) For det tredje, eftersom penge er fungible, kunne udbyttet ved sådanne aktiviteter geninvesteres i EU. Som alternativ friholder den modtagne finansielle støtte WAM SpA for den udgift, der er forbundet med at erobre markedsandele i udlandet, således at de ressourcer, som således er sparet, kan anvendes til at konsolidere virksomhedens position på markedet i EU med andre formål⁽²⁷⁾. Når først eksporten var kommet i stand til disse markeder, kunne udbyttet ved sådanne aktiviteter endvidere geninvesteres i EU.
- (92) I det foreliggende tilfælde kunne den støtte, virksomheden har modtaget, således have påvirket markedet i EU og have haft fordrejende virkning over for WAM SpA's konkurrenter i EU.
- (93) Analogt, er det i henhold til fast retspraksis sådan, at »da en økonomisk støtte, som ydes af en stat, styrker en virksomheds stilling i forhold til andre virksomheder, som den konkurrerer med i samhandelen inden for Fællesskabet, må det antages, at denne samhandel påvirkes af støtten«⁽²⁸⁾. Fra det øjeblik, hvor — som anført ovenfor — den støtte, Italien ydede WAM SpA, forstærkede denne virksomheds position i forhold til virksomhedens faktiske og potentielle konkurrenter i EU, påvirkede denne støtte også handelen i EU.

⁽²⁴⁾ Jf. også sag nr. C-372/97, Italien mod Kommissionen, Sml. 2004 I, s. 3679, præmis 52, og sag nr. C-66/2002, Italien mod Kommissionen, Sml. 2005 I, s. 10901.

⁽²⁵⁾ The Rise of A District Lead Firm: The Case of Wam (1968-2003), februar 2009, Recent, Centre for Economic Research (instituttet for politisk økonomi ved Università di Modena e Reggio Emilia).

⁽²⁶⁾ Jf. sagerne T-459/93, Siemens mod Kommissionen, Sml. 1995 II, s. 1675, præmis 48 og 77, T-214/95, Regionen Flandern mod Kommissionen, Sml. 1998 II, s. 717, præmis 43, og T-217/02, Ter Lembeek mod Kommissionen, Sml. 2006 II, s. 4483, præmis 177.

⁽²⁷⁾ I sag T-369/06, Holland Malt mod Kommissionen, som endnu ikke er offentliggjort, fastslog Retten i Første Instans i præmis 55 som følger: »Hermed fremgår det klart af domspraksis, at det ikke blot er formindskelsen ved hjælp af statsmidler af udgifterne til den daglige ledelse eller den almindelige drift af en virksomhed, som i sig selv kan fordreje konkurrencen, men også den støtte, som fritager støttemodtageren for alle eller dele af udgifterne til en investering.«

⁽²⁸⁾ Jf. også sagerne 730/79, Philip Morris Holland mod Kommissionen, Sml. 1980, s. 2671, præmis 11, og C-53/00, Ferring, Sml. 2001 I, s. 9067, præmis 21, og C-372/97, Italien mod Kommissionen, Sml. 2004 I, s. 3679, præmis 52.

(94) Hvad angår det samlede støttebeløb, har Domstolen i sagerne Philip Morris mod Kommissionen⁽²⁹⁾ og Frankrig mod Kommissionen⁽³⁰⁾ fastslået, at den omstændighed, at en støtte er forholdsvis ubetydelig, eller den støttemodtagende virksomhed er af beskeden størrelse, ikke på forhånd udelukker, at samhandelen mellem medlemsstaterne kan blive påvirket. På grundlag af samme ræsonnement har Retten i Første Instans i sagen Regionen Flandern mod Kommissionen⁽³¹⁾ fastslået, at »[s]elv en relativt beskeden støtte kan påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne, når [...] der er en skarp konkurrence i den sektor, hvor den støttemodtagende virksomhed er beskæftiget«. Endvidere har Domstolen i sagen Hauser⁽³²⁾ fastslået, at der ikke findes en grænseværdi eller en procentsats, hvorunder man kan anse samhandelen mellem medlemsstater for ikke at ville blive påvirket.

(95) I den foreliggende sag er de relativt lave støttebeløb derfor ikke til hinder for den konklusion, at disse kan have påvirket samhandelen inden for EU og konkurrencevilkårene. Selv om støttebeløbet er ret beskedent, er det i betragtning af den hårde faktiske eller potentielle konkurrence i den sektor, hvor WAM SpA opererer, i det mindste muligt, at der kunne opstå en fare for fordrejning af konkurrencen og samhandelen inden for EU.

(96) På baggrund af ovenstående betragtninger kan det konkluderes, at det i det mindste er sandsynligt, at den støtte, Italien har ydet WAM SpA, påvirker handelen og forvrider konkurrencen på det indre marked.

(97) Konkluderende udgør den offentlige støtte til WAM SpA statsstøtte som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 1.

Gældende regler

(98) I overensstemmelse med princippet *tempus regit actum* skal der i forbindelse med uanmeldt støtte anvendes de procedureregler, som er i kraft på det tidspunkt, hvor beslutningen skal tages⁽³³⁾, medmindre andet udtrykkeligt er fastsat.

(99) Da undtagelsesreglerne (herunder de minimis-reglerne) undtager bestemte støtteforanstaltninger fra anmeldelsespligten og endvidere erstatter det centraliserede kontrolsystem for statsstøtte med det decentraliserede kontrolsystem, betragtes de som procedureregler.

⁽²⁹⁾ Jf. sag 730/79, Philip Morris mod Kommissionen, Sml. 1980, s. 2671.

⁽³⁰⁾ Jf. sag 259/85, Frankrig mod Kommissionen, Sml. 1978, s. 4393.

⁽³¹⁾ Jf. sag T-214/95, Regionen Flandern mod Kommissionen, Sml. 1998 II, s. 717, præmis 49.

⁽³²⁾ Jf. sag C-172/03, Heiser mod Finanzamt Innsbruck, Sml. 1998 I, s. 1627, præmis 32.

⁽³³⁾ Jf. forenede sager fra 212/80 til 217/80, Meridionale Industria Salumi et al., Sml. 1981, s. 2735; forenede sager, CT Control Rotterdam og JCT Benelux mod Kommissionen, Sml. 1981 I, s. 3873, og sag C-61/98, De Haan Beheer, Sml. 2000 I, s. 5003.

(100) Selv om Kommissionen i beslutningen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure, havde udtrykt tvivl om, hvorvidt støtten kunne berettige til en undtagelse i henhold til Kommissionens forordninger (EF) nr. 69/2001 og (EF) nr. 70/2001, skal der i det foreliggende tilfælde anvendes de tilsvarende regler, som var i kraft på det tidspunkt, hvor beslutningen blev truffet, dvs. forordning (EF) nr. 1998/2006⁽³⁴⁾. Analogt gælder Kommissionens forordning (EF) nr. 800/2008 af 6. august 2008 om visse former for støttes forenelighed med fællesmarkedet i henhold til traktatens artikel 87 og 88⁽³⁵⁾ (i det følgende benævnt: den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008) for individuel støtte, som er bevilget forud for dens ikrafttrædelse, hvis støtten opfylder alle betingelserne i denne forordning, med undtagelse af artikel 9.

Støttens lovlighed

(101) De italienske myndigheder erklærede i deres brev af 11. oktober 1999, at retsgrundlaget for støtten til WAM SpA, dvs. lov nr. 394 af 29. juli 1981, var anmeldt til Kommissionen og Verdenshandelsorganisationen i henhold til artikel 25 i aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger (WTO-GATT 1994)⁽³⁶⁾.

(102) Kommissionen bemærker, at de italienske myndigheder med anmeldelse således mener meddelelsen af nogle meget kortfattede talangivelser vedrørende ordningen i en oversigt til Kommissionen enten med henblik på videreendelse til WTO's udvalg for subsidier (WTO Subsidies Committee) eller til brug for årsberetningen om statsstøtte i EU, i hvert fald siden den sjette beretning (1996). Kommissionen er også blevet underrettet om ordningen inden for rammerne af sin undersøgelse af medlemsstaternes nationale støtteordninger for direkte udenlandske investeringer i lande uden for EU.

(103) Denne form for kommunikation kan imidlertid ikke betragtes som værende i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 3, der fastslår, at »Kommissionen skal underrettes så betids om enhver påtænkt indførelse eller ændring af støtteforanstaltninger, at den kan fremsætte sine bemærkninger hertil«.

(104) Da støtteordningen ikke er anmeldt til Kommissionen med henblik på en vurdering af dens forenelighed med reglerne for statsstøtte, er den indført i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 3. Den er dermed ulovlig. Da støtten til WAM SpA er ydet som led i denne ordning, er den — med undtagelse af eventuel støtte, som måtte være fritaget i henhold til en gruppefritagelsesforordning — også ulovlig.

⁽³⁴⁾ EUT L 379 af 28.12.2006, s. 11.

⁽³⁵⁾ EUT L 214 af 9.8.2008, s. 3.

⁽³⁶⁾ Multilaterale forhandlinger i Uruguay-runden (1986-1994) — Bilag 1 — Bilag IA — Aftale om subsidier og udligningsforanstaltninger (WTO-GATT 1994) (EFT L 336 af 23.12.1994, s. 156-183).

Støtte, som er fritaget i henhold til de minimis-reglerne, og støtstens forenelighed med EUF-traktatens artikel 107

(105) Kommissionen skal undersøge, om WAM SpA har modtaget støtte, som kan undtages i henhold til de minimis-reglerne.

(106) Efter at have konkluderet, at den foreliggende støtte er statsstøtte som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 1, skal det på samme måde vurderes, om disse støtteforanstaltninger er forenelige med de relevante regler for statsstøtte.

Første lån til WAM SpA

(107) De italienske myndigheder har fremlagt beviser for, at WAM SpA ved tildelingen af det første lån (1995) opfyldte betingelserne for at blive betragtet som SMV i henhold til Kommissionens henstilling 96/280/EF af 3. april 1996 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder ⁽³⁷⁾. Mere specifikt var WAM SpA en mellemstor virksomhed, da den havde 163 medarbejdere, en årsomsætning på 16,8 mio. EUR og en samlet balance på 20,1 mio. EUR. Virksomheden blev kontrolleret af to finansieringsselskaber, som selv var SMV i henhold til ovennævnte henstilling.

(108) I det foreliggende tilfælde baserer Kommissionen sin analyse på de faktiske omkostninger, der blev taget i betragtning ved tildeling af lånet (jf. tabellen i betragtning 44).

(109) Når det tages i betragtning, at formålet med finansieringskontrakten var ved hjælp af lånet netop at subventionere et program med henblik på at erobre markedsandele og mere præcist at subventionere eksportvirksomhederne med hensyn til gennemførelsen af programmer med det formål at erobre markedsandele uden for EU, skal den foreliggende støtte klassificeres som eksportstøtte, dvs. støtte til aktiviteter i forbindelse med eksport i den forstand, at støtten er direkte forbundet med oprettelse og drift af et distributionsnet eller med andre løbende omkostninger forbundet med eksporten. På samme måde var det endelige formål med programmet med henblik på at erobre markedsandele at sælge WAM SpA's produkter på det japanske marked. Dette er imidlertid også grunden til, at denne støtte ikke kan betragtes som knyttet til direkte udenlandske investeringer.

(110) I henhold til forordning (EF) nr. 1998/2006 er støtte til eksport ikke omfattet af dens anvendelsesområde. I artikel 1, litra d), i forordning (EF) nr. 1998/2006 fastslås det nemlig, at forordningen ikke omfatter »støtte til aktiviteter, der er knyttet til eksport til tredjelande eller medlemsstater, nemlig støtte, der er direkte forbundet med de eksporterede mængder, etablering og drift af distributionsnet eller andre løbende udgifter i forbindelse med eksportvirksomhed«.

⁽³⁷⁾ EFT L 107 af 30.4.1996, s. 4.

(111) Under alle omstændigheder fastslår artikel 5 i forordning (EF) nr. 1998/2006, at støtte, der ikke opfylder betingelserne i samme forordnings artikel 1, skal vurderes af Kommissionen efter de relevante rammebestemmelser, retningslinjer og meddelelser.

(112) Eftersom støtten blev ydet i 1995, da rammebestemmelserne for SMV fra 1992 var gældende, skal disse rammebestemmelser anvendes ⁽³⁸⁾. Eksportstøtte er ikke eksplicit undtaget fra anvendelsesområdet for rammebestemmelserne for SMV fra 1992. Eftersom en del af støtten i det foreliggende tilfælde overstiger de minimis-loftet (50 000 EUR), skal hele støtten anses for ikke at henhøre under de minimis-undtagelsen og derfor betragtes som statsstøtte ⁽³⁹⁾.

(113) Da det er fastslået, at foranstaltningen er statsstøtte, skal det vurderes, om den kan betragtes som forenelig med det indre marked i henhold til de gældende statsstøtte-regler.

(114) Artikel 44, stk. 2, i den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008 fastslår, at støtte, som ydes inden forordningens ikrafttræden, og som hverken opfylder denne forordnings betingelser eller betingelserne i forordning (EF) nr. 68/2001 ⁽⁴⁰⁾, nr. (EF) nr. 70/2001 ⁽⁴¹⁾, (EF) nr. 2204/2002 eller Kommissionens forordning nr. 1628/2006 ⁽⁴²⁾, skal vurderes af Kommissionen efter de rammebestemmelser, retningslinjer og meddelelser, som var gældende, da støtten blev ydet.

(115) I det foreliggende tilfælde finder den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008 ikke anvendelse, eftersom denne indfører et nyt element — påvisning af støttens tilskyndelsesvirkning for et projekt eller en aktivitet, inden projektet eller aktiviteten påbegyndes — hvilket Italien ikke har gjort. Som omhandlet i artikel 8, stk. 6, i den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008 er støtteforanstaltningen som helhed derfor ikke fritaget i henhold til forordningen. Endvidere kan omkostningerne i tabellen i betragtning 44, som er gengivet i betragtning 118, ikke være omfattet af gruppefritagelserne i henhold til forordningerne (EF) nr. 68/2001, (EF) nr. 70/2001, (EF) nr. 2204/2002 eller (EF) nr. 1628/2006, idet betingelserne i de pågældende forordninger ikke er opfyldt.

(116) Eftersom ingen af disse instrumenter giver grundlag for at betragte støtten som forenelig med det indre marked, skal støtten vurderes på grundlag af rammebestemmelserne for SMV fra 1992, som indeholdt de materielle regler, der gjaldt på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet i 1995 ⁽⁴³⁾.

⁽³⁸⁾ Se fodnote 12.

⁽³⁹⁾ I overensstemmelse med Kommissionens faste praksis. Jf. f.eks. beslutningen 2003/643/EF af 13. maj 2003 om Forbundsrepublikken Tysklands statsstøtte til virksomheden Kahla Porzellan GmbH og Kahla/Thüringen Porzellan GmbH (EUT L 227 af 11.9.2003, s. 12).

⁽⁴⁰⁾ EFT L 10 af 13.1.2001, s. 20.

⁽⁴¹⁾ EFT L 337 af 13.12.2002, s. 3.

⁽⁴²⁾ EUT L 302 af 1.11.2006, s. 29.

⁽⁴³⁾ Se fodnote 12.

(117) I henhold til disse rammebestemmelser kan enkelte dele af støtten betragtes som forenelige med det indre marked. Nærmere bestemt kan støtte til konsulentbistand (29,43 mio. italienske lire) og til markedsanalyser (40,95 mio. italienske lire) anses for at være forenelig, da den opfylder betingelserne i rammebestemmelsernes punkt 4.3 (Støtte til konsulentbistand, uddannelse og formidling af viden). Støtte til deltagelse i messer og udstillinger (12,19 mio. italienske lire) kan betragtes som forenelig med reglerne i rammebestemmelserne for SMV fra 1992, nærmere bestemt punkt 4.5 (Støtte til andre formål), da den kan betragtes som støtte til andre former for fremme af SMV, f.eks. foranstaltninger til fremme af samarbejde. Resten af støtten (jf. tabellen i betragtning 44) kan ikke anses for forenelig, eftersom den ikke tager sigte på at understøtte produktive investeringer eller andre former for godkendte formål i henhold til rammebestemmelserne for SMV fra 1992. Der var nemlig ikke tale om støtte til generelle investeringer uden for eller inden for støtteberettigede områder i henhold til nationale udviklingsprogrammer, støtte til investeringer i miljøbeskyttelse eller støtte til forskning og udvikling.

(118) Som følge heraf mener Kommissionen, at størstedelen af de støtteberettigede omkostninger i forbindelse med etableringen af permanente strukturer i udlandet, som de italienske myndigheder baserede det første lavtforrentede lån til WAM SpA på i 1995, ikke på nogen måde kan anses for at være anvendt til støtte af produktive investeringer. Tværtimod må støtte, som subventionerer sådanne omkostninger, klassificeres som driftsstøtte. Disse støtteberettigede omkostninger — dvs. leje af lokaler, forsikringer og forskellige faciliteter (122,56 mio. italienske lire), driftsudgifter som personaleudgifter, indretning af og udstyr til lokaler (556,94 mio. italienske lire) — er udgifter, som skal betales af virksomheden selv. Det samme gælder udgifter til udstillingsmodeller og reservedele til eftersalgsservice til kunderne (38,23 mio. italienske lire). Hvad angår de støtteberettigede omkostninger til salgsfremstød opfylder lagerudgifterne (456,28 mio. italienske lire) efter Kommissionens opfattelse heller ikke kravene i rammebestemmelserne for SMV, da der ikke er tale om initialinvesteringer. Det samme gælder udgifter til reklame (94,39 mio. italienske lire) og rejser i forbindelse med arbejdet (7,52 mio. italienske lire).

(119) På baggrund af denne vurdering konkluderer Kommissionen derfor, at:

- a) den del af støtten, som vedrører støtte til konsulentbistand (29,43 mio. italienske lire) og til markedsanalyser (40,95 mio. italienske lire) og til deltagelse i messer og udstillinger (12,19 mio. italienske lire), udgør statsstøtte, som er forenelig med det indre marked i henhold til rammebestemmelserne for SMV fra 1992
- b) den del af støtten, som ikke er anført under punkt a) (jf. betragtning 118), udgør statsstøtte, som er uforenelig med det indre marked.

Andet lån til WAM SpA

- (120) De italienske myndigheder indrømmer selv, at WAM SpA på det tidspunkt, hvor det andet lån blev ydet, i 2000, var en stor virksomhed. Endvidere lå den i et område, der ikke var støtteberettiget.
- (121) Det lån, der blev ydet i 2000, kan også betragtes som eksportstøtte til WAM SpA, eftersom det havde samme formål som lånet i 1995 og endvidere blev ydet med henblik på at erobre markedsandele i udlandet og at eksportere til disse markeder (mere præcist til det kinesiske marked). Det er indlysende, at støtten til teknisk bistand, lokaler og personale i udlandet (en salgsdirektør, en administrerende direktør, fire funktionærer og seks teknikere) vanskeligt kan betragtes som beregnet til andre aktiviteter end normale handelsmæssige aktiviteter. Som følge heraf kan lånet fra 2000 gøres til genstand for samme ræsonnement som lånet fra 1995.
- (122) Endvidere har man brugt samme ordlyd i kontrakten om tildeling af lånet i 2000, som blev anvendt i forbindelse med det første lån til WAM SpA, idet støtten betegnes som et incitament til etablering af programmer med henblik på at erobre markedsandele. Det skal endvidere bemærkes, at det specifikke program skulle gennemføres i fællesskab mellem WAM SpA og det lokale firma WAM Bulk Handling Machinery Shanghai Co Ltd, som kontrolleres 100 % af WAM SpA, hvilket viser, at WAM SpA allerede var etableret på dette specifikke marked.
- (123) Eftersom den foreliggende støtte er eksportstøtte, som godtgjort ovenfor, finder forordning (EF) nr. 1998/2006 ikke anvendelse.
- (124) Det er derfor nødvendigt at vurdere støtten i forhold til det indre marked. Kommissionen mener heller ikke, at de retsregler, der var gældende på det tidspunkt, hvor beslutningen blev truffet, nemlig den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008, kan anvendes i det foreliggende tilfælde. Denne forordning indfører nemlig et nyt element — påvisning af støttens tilskyndelsesvirkning for et projekt eller en aktivitet, inden projektet eller aktiviteten påbegyndes — hvilket Italien ikke har gjort. I henhold til artikel 8, stk. 6, i den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008 er støtteforanstaltningen som helhed derfor ikke fritaget i henhold til forordningen. Det betyder, at støttens forenelighed skal vurderes på grundlag af forordning (EF) nr. 68/2001, (EF) nr. 70/2001, (EF) nr. 2204/2002 og (EF) nr. 1628/2006, jf. artikel 44, stk. 2, i den generelle gruppefritagelsesforordning af 2008.
- (125) Kommissionen mener, at støtten til uddannelse, som er angivet detaljeret i brev af 22. juli 2003 (25 240 EUR i forhold til et samlet lånebeløb på 1,8 mio. EUR) (jf. tabellen i betragtning 65), kan fritages i henhold til artikel 4 i forordning (EF) nr. 68/2001, og at de derfor er forenelige med det indre marked i henhold til EF-traktatens artikel 87, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, uafhængigt af, om vurderingen sker på grundlag af artikel 4, stk. 2, (særlig uddannelse) eller af artikel 4, stk. 3, (generel uddannelse).

- (126) Resten af den pågældende støtte kan imidlertid ikke anses for at være forenelig i henhold til forordning (EF) nr. 70/2001, (EF) nr. 2204/2002 og (EF) nr. 1628/2006 eller i henhold til noget andet retsgrundlag, eftersom den ikke fremmer noget andet horisontalt EU-mål som omhandlet i EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, som f.eks. forskning og udvikling, beskæftigelse, miljø eller redning og omstrukturering i henhold til de relevante rammebestemmelser, retningslinjer og forordninger.
- (127) Det må derfor konkluderes, at den støtte, der blev ydet med det andet lån, ikke er forenelig med det indre marked, med undtagelse af ovennævnte uddannelsesstøtte, da de eksportrelaterede aktiviteter ikke falder ind under anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 1998/2006, og de ikke på noget andet retsgrundlag kan betragtes som forenelige med EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra c).

Generelle bemærkninger

- (128) For så vidt angår ændringen af rentesatsen i løbet af lånets tilbagebetalingsperiode, fastholder de italienske myndigheder, at der rent faktisk inden for rammerne af italiensk ret findes generelle regler, som tillader en sådan reduktion. Det ministerielle dekret af 31. marts 2000, som er det eneste retsgrundlag, der fremføres i denne forbindelse, vedrører imidlertid kun initiativer, som finansieres i henhold til lov 394/81 og lov 304/1990, og er derfor meget restriktivt. Endvidere skal det understreges, at der ikke er blevet fremlagt yderligere beviser for, at rentesatsen rent faktisk er blevet ændret med hensyn til den pågældende støtte ⁽⁴⁴⁾.
- (129) I forbindelse med begge lån hævder de italienske myndigheder endvidere, at udgifterne til den obligatoriske bankgaranti, der kræves inden udstedelsen af lånene, skulle trækkes fra støttebeløbet. Kommissionen bemærker for det første, at en sådan garanti eller noget tilsvarende normalt også ville blive krævet af et privat kreditinstitut, som yder lån i overensstemmelse med det markedøkonomiske investorprincip. For det andet bemærker den, at det af de specifikke bilag til kontrakten fremgår, at overlappende støtte til det samme program ikke er tilladt, medmindre der er tale om støtte i forbindelse med garantien, som derfor selv betragtes som støtteberettiget.

VII. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

- (130) Kommissionen bemærker, at undtagelserne i henhold til EUF-traktatens artikel 107, stk. 2, litra a) til litra c) ⁽⁴⁵⁾,

⁽⁴⁴⁾ Under alle omstændigheder kunne en sådan ændring kun anvendes på det første lavtforrentede lån til WAM SpA, da den gælder eksisterende støtte på ikrafttrædelsestidspunktet, mens det andet lån til WAM SpA endnu ikke var ydet på daværende tidspunkt.

⁽⁴⁵⁾ Artikel 107, stk. 2, fastslår, at følgende former for støtte er forenelige med det indre marked: a) støtte af social karakter til enkelte forbrugere, forudsat at den ydes uden forskelsbehandling med hensyn til varernes oprindelse; b) støtte, hvis formål er at råde bod på skader, der er forårsaget af naturkatastrofer eller af andre usædvanlige begivenheder; c) støtteforanstaltninger for økonomien i visse af Forbundsrepublikken Tysklands områder [...].

ikke gælder for de foreliggende lån, da disse ikke tager sigte på nogen af de mål, der er nævnt i denne artikel, hvilket de italienske myndigheder heller ikke har hævdet.

- (131) Lånene havde ikke til formål at fremme regionernes økonomiske udvikling eller virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse, at afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi eller at fremme kulturen eller bevarelse af kulturarven. Kommissionen mener derfor ikke, at de foreliggende lån falder ind under hverken EUF-traktatens artikel 107, stk. 3, litra a) ⁽⁴⁶⁾, litra b) ⁽⁴⁷⁾, eller litra d) ⁽⁴⁸⁾.

VIII. KONKLUSIONER

- (132) Begge lån til WAM SpA blev ydet uden forudgående anmeldelse til Kommissionen. Lånet fra 1995 blev bevilget den 24. november 1995, og lånet fra 2000 blev bevilget den 9. november 2000. Kommissionen konkluderer derfor, at de omtalte lån — med undtagelse af den del af støtten, som falder ind under den generelle gruppefritagelsesordning — i den udstrækning de er blevet ydet i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 3, er blevet tildelt støttedtageren ulovligt.

Første lån til WAM SpA

- (133) Den støtte, som Italien gav WAM SpA den 24. november 1995 i form af en rentelettelse, udgør statsstøtte. Den del, der svarer til støtteberettigede omkostninger i forbindelse med konsulentbistand, deltagelse i messer og udstillinger og markedsanalyser, udgør statsstøtte, som er forenelig med det indre marked.
- (134) Hvad angår den samlede subventionsækvivalent for den specifikke støtte, er der taget hensyn til, at lånet blev udbetalt til modtageren i flere rater (udbetalt den 24. april 1996, den 23. juli 1997 og den 24. april 1998), og at den afdragsfrie periode derfor varierede fra to år til ingenting. Der er endvidere taget hensyn til rentesatsen i henhold til låneaftalen (4,4 %) i forhold til den af Kommissionen periodevis fastsatte referencesats ⁽⁴⁹⁾, som gjaldt på det tidspunkt, hvor lånet blev ydet (11,35 %). Støtteelementet er således beregnet som forskellen mellem den rentesats, der er fastsat i låneaftalen, og den referencerentesats, der gjaldt ved tildelingen af lånet. På baggrund af denne beregning, er subventionsækvivalenten pr. 24. april 1996 (hvor den første rate af lånet blev udbetalt til WAM SpA) lig med 108 165,10 EUR.

⁽⁴⁶⁾ »[S]tøtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse, samt i de områder, der er nævnt i artikel 349, under hensyn til deres strukturelle, økonomiske og sociale situation«.

⁽⁴⁷⁾ »[S]tøtte, der kan fremme virkeliggørelsen af vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i en medlemsstats økonomi«.

⁽⁴⁸⁾ »[S]tøtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven, når den ikke ændrer samhandels- og konkurrencevilkårene i Unionen i et omfang, der strider mod de fælles interesser«.

⁽⁴⁹⁾ Rentesatsen offentliggøres regelmæssigt i EUT.

- (135) Dette støttebeløb skal imidlertid korrigeres med den del af statsstøtten, som er forenelig.
- (136) Eftersom en del af det foreliggende lån anses for at være foreneligt med reglerne, skal denne del trækkes fra den del af lånet fra 1995, der udgør statsstøtte, nemlig 108 165,10 EUR. Da det er umuligt at drage en forbindelse mellem en given rate af lånet og bestemte udgifter, er den procentsats, de støtteberettigede omkostninger udgør af det samlede lån (82,57 mio. italienske lire ud af 1 358,51 mio. italienske lire, dvs. 6 %), anvendt på den samlede subventionsækvivalent. Da 6 % af 108 165,10 EUR er 6 489,906 EUR, udgør dette sidste beløb den forenelige del af støtten.
- (137) Subventionsækvivalenten af den del af statsstøtten, som er uforenelig med det indre marked, udgør således 101 675,194 EUR.

Andet lån til WAM SpA

- (138) Støtten til WAM SpA i 2000 er uforenelig med det indre marked, undtagen de 25 240 EUR, der vedrører støtteberettigede uddannelsesudgifter.
- (139) I dette tilfælde er lånet stillet til rådighed for WAM SpA i fem rater (udbetalt den 12. februar 2001, den 28. september 2001, den 26. april 2002, den 27. september 2002 og den 22. januar 2003). Dermed varierer den afdragsfrie periode ligesom ved den første støtte fra to år til ingenting. Kommissionen har ved beregningen af subventionsækvivalenten også her taget hensyn til rentesatsen i henhold til låneaftalen (2,32 %) i forhold til den af Kommissionen periodevis fastsatte referencesats, som gjaldt på det tidspunkt, lånet blev ydet (5,70 %). Tilbagebetalingen af hovedstolen og renterne forventes at være afsluttet den 20. februar 2008. Subventionsækvivalenten for støttedelen af det samlede lån var derfor pr. 12. februar 2001 (hvor den første rate af det specifikke lån blev udbetalt til WAM SpA) 176 329 EUR, forudsat at afdragene er foretaget planmæssigt.
- (140) Hvad angår den forenelige del af lånet, gælder samme ræsonnement som for det første lån. Således skal den procentsats, den forenelige del af lånet udgør af det samlede lån, dvs. 1,35 %, trækkes fra støttens subventionsækvivalent. Dersom tilbagebetalingen er blevet gennemført planmæssigt, udgør subventionsækvivalenten af det andet lån således 173 948,56 EUR (176 329 EUR – 2 380,44 EUR).
- (141) Det har længe været Kommissionens praksis i overensstemmelse med EUF-traktatens artikel 107 at kræve, at modtageren tilbagebetaler støtte, som i henhold til nævnte artikel er ulovligt udbetalt og uforenelig med det indre marked, medmindre støtten er omfattet af de minimis-reglerne. Denne praksis er blevet bekræftet af artikel 14 i forordning (EF) nr. 659/1999.
- (142) På grundlag af artikel 14, stk. 2, i forordning (EF) nr. 659/1999 skal den støtte, der skal tilbagebetales i

henhold til en beslutning, omfatte renter beregnet til en passende sats, som fastsættes af Kommissionen. Renterne beregnes fra den dato, hvor den ulovlige støtte blev stillet til rådighed for modtageren, indtil tilbagebetalingen, dvs. for den periode, hvor støtten var til rådighed for virksomheden.

- (143) Hvordan rentesatsen skal anvendes, illustreres af kapitel V i Kommissionens forordning (EF) nr. 794/2004 af 21. april 2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93⁽⁵⁰⁾ (i det følgende benævnt: forordning (EF) nr. 794/2004) og i Kommissionens forordning (EF) nr. 271/2008 af 30. januar 2008 om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004 om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93⁽⁵¹⁾ (i det følgende benævnt: forordning (EF) nr. 271/2008).
- (144) Kommissionen præciserer, at nærværende afgørelse ikke berører foreneligheden af de nationale bestemmelser i lov 394/81, som er retsgrundlaget for statsstøtten til WAM SpA, over for hvilke Kommissionen i overensstemmelse med retspraksis fra Retten i Første Instans⁽⁵²⁾ ikke fandt det påkrævet at indlede procedure i den foreliggende sag. Den forbeholder sig dog muligheden for at indlede proceduren på et senere tidspunkt —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den støtte, Italien har ydet WAM SpA i medfør af lov nr. 394/81, er omfattet af EUF-traktatens artikel 107, stk. 1.

Denne støtte er ikke anmeldt forudgående til Kommissionen, hvilket er i strid med EF-traktatens artikel 88, stk. 3, nu EUF-traktatens artikel 108, stk. 3, og den er derfor — med undtagelse af den del af støtten, som falder ind under en gruppefritagelse — ulovlig.

Artikel 2

1. Den støtte på 108 165,10 EUR, som Italien ydede WAM SpA den 24. november 1995 i form af en rentelettelser, udgør statsstøtte. Den del af støtten, der svarer til de støtteberettigede omkostninger i forbindelse med konsulentbistand, deltagelse i messer og udstillinger og markedsanalyser, nemlig 6 489,906 EUR, udgør statsstøtte, som er forenelig med det indre marked.

Italien træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge det uforenelige støttebeløb på 101 675,194 EUR fra modtageren WAM SpA.

⁽⁵⁰⁾ EUT L 140 af 30.4.2004, s. 1.

⁽⁵¹⁾ EUT L 82 af 25.3.2008, s. 1.

⁽⁵²⁾ Jf. sagerne T-92/00 og T-103/00, Diputación Foral de Álava imod Kommissionen (Ramondín), Sml. 2002 II, s. 1385.

2. Den støtte på 176 329 EUR, som Italien ydede WAM SpA den 9. november 2000 i form af en rentelettelse, udgør statsstøtte. Den del af støtten, der udgør støtteberettigede omkostninger i forbindelse med uddannelse, nemlig 2 380,44 EUR, udgør statsstøtte, som er forenelig med det indre marked.

Italien træffer alle nødvendige foranstaltninger for at tilbagesøge det uforenelige støttebeløb på 173 948,56 EUR fra modtageren WAM SpA.

3. De beløb, som skal tilbagesøges i medfør af nærværende afgørelse, pålægges renter fra det tidspunkt, hvor den uforenelige statsstøtte er stillet til rådighed for modtageren, WAM SpA, og indtil den er tilbagebetalt.

4. Beløbene beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i forordning (EF) nr. 794/2004 og forordning (EF) nr. 271/2008 om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004.

Artikel 3

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 2 omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.

2. Italien sikrer, at denne afgørelse efterkommes senest fire måneder efter, at den er meddelt de italienske myndigheder.

Artikel 4

1. Senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse sender Italien Kommissionen følgende oplysninger:

a) det samlede beløb (hovedstol og renter), som skal tilbagesøges fra støttemodtageren WAM SpA

b) en detaljeret redegørelse for, hvilke foranstaltninger landet har vedtaget eller planlagt for at efterkomme afgørelsen

c) dokumentation for, at støttemodtageren, WAM SpA, har fået påbud om at tilbagebetale støtten.

2. Italien holder løbende Kommissionen orienteret om de foranstaltninger, der træffes på nationalt plan for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 2 omhandlede støtte er fuldt tilbagebetalt. På Kommissionens anmodning giver Italien omgående oplysninger om de foranstaltninger, der allerede er truffet eller planlagt for at efterkomme denne afgørelse. Italien giver endvidere detaljerede oplysninger om det støttebeløb og renter, som støttemodtageren allerede har tilbagebetalt.

Artikel 5

Denne afgørelse er rettet til Den Italienske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 24. marts 2010.

På Kommissionens vegne

Joaquín ALMUNIA

Næstformand